

DN 2019-12-28 länk till artikel:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/michael-winiarski-putin-forsoker-skriva-om-historien-om-andra-varldskrigets-utbrott-vill-fria-stalin-fran-skuld/>

| Världen

Michael Winiarski: Putin försöker skriva om historien om andra världskrigets utbrott – vill fria Stalin från skuld

Sovjets utrikesminister Molotov signerar Molotov–Ribbentrop-pakten i Kreml den 23/8 1939. På bilden syns också från vänster den tyske utrikesministern Ribbentrop och Sovjets diktator Josef Stalin. Foto: Sueddeutsche Zeitung /IBL

Det var Polen som startade andra världskriget, i maskopi med Nazityskland. Låter det helt snurrigt? Inte om man ska tro den ryske presidenten Vladimir Putin, som under de senaste dagarna har gått till offensiv i sina försök att

DN 2019-12-28 länk till artikel:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/michael-winiarski-putin-forsoker-skriva-om-historien-om-andra-varldskrigets-utbrott-vill-fria-stalin-fran-skuld/>

skriva om historien och friskriva Stalin från medansvar för krigsutbrottet.

Michael Winiarski

Text

Läs senare

Putin har under den senaste veckan upprepade gånger uttalat sig om den geopolitiska situationen i Europa i slutet av 1930-talet, inför andra världskrigets utbrott. Det kan ses som Moskvas svar på en resolution som EU-parlamentet antog i samband med att [80-årsdagen av Molotov–Ribbentrop-pakten](#) uppmärksammades i början av hösten.

Pakten slöts av diktatorerna Adolf Hitler och Josef Stalin den 23 augusti 1939 i syfte att stycka upp Polen och östra Europa mellan Sovjetunionen och Tyskland. EU-resolutionen slog fast att avtalet öppnade för det andra världskrigets fasor, däribland utrotningen av Europas judar.

Det var mer än vad Kreml tålde att höra. Varje påminnelse om det intima politiska och ekonomiska samarbetet mellan Hitler och Stalin under de två första krigsåren 1939–1941 (då Tyskland bröt pakten) drar undan mattan för påståendet att Sovjetunionen var Nazitysklands främsta motståndare.

Det är värt att påminna om att Putin själv för bara tio år sedan var inne på EU:s linje, och kallade Molotov–Ribbentrop-pakten för ”amoralisk”.

Men sedan dess har höga företrädare i Moskva gradvis svängt. Till en början var linjen att Sovjet inte hade något annat val än att sluta en pakt med det Tyskland för att vinna tid.

Men det senaste året har Kreml gått betydligt längre: I en kommentar till EU-resolutionen hävdade Sergej Ivanov, medlem i Rysslands nationella säkerhetsråd, att pakten var något som Ryssland ”ska vara stolt över”.

Men det senaste året har Kreml gått betydligt längre: I en kommentar till [EU-resolutionen](#) hävdade Sergej Ivanov, medlem i Rysslands nationella säkerhetsråd, att pakten var något som Ryssland ”ska vara stolt över”.

Och inför julhelgen har Kremls försök att skriva om historien gått in i ett nytt och mer intensivt skede, med anklagelser mot Polen för att ha samarbetat med Hitler.

– I grund och botten agerade de i maskopi med Hitler. Det framgår klart av arkiven, sade Putin i ett tal inför det ryska försvarsministeriet.

DN 2019-12-28 länk till artikel:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/michael-winiarski-putin-forsoker-skriva-om-historien-om-andra-varldskrigets-utbrott-vill-fria-stalin-fran-skuld/>

Rysslands president Vladimir Putin Foto: Mikhail Klimentyev/AFP

Han hänvisade till dokument som beskrev ett möte mellan den polske Berlinambassadören och Hitler i september 1938, alltså ett år före krigsutbrottet. Samtalet ska ha gällt ”judefrågan”, och då ska ambassadören ha sagt att om Tredje riket förverkligar idén att förvisa Europas judar till Afrika kommer en staty av Hitler att resas i Warszawa.

– En fähund, ett antisemitskt svin, det är det enda sättet att kalla honom, sade Putin, som också menade att det var Polens ”ambitioner” och ”patologiska russofobi” som ledde till krigskatastrofen.

I vilken mån ett sådant samtal verkligen ägde rum är oklart, men det är inte helt osannolikt; Polen styrdes på 1930-talet av en auktoritär högerregim med judefientliga böjelser.

Men Polen var till skillnad från nationalsocialismens Tyskland och statsocialismens Sovjet ingen totalitär diktatur.

Dessutom var en tysk-polsk samverkan utesluten, eftersom Hitlers planer för det stortyska riket i öster innebar att den polska eliten skulle likvideras och den övriga befolkningen förslavas – samtidigt som judarna skulle utrotas. En politik som också genomfördes efter anfallet mot Polen. Delvis i samverkan mellan tyska Gestapo och sovjetiska NKVD.

I den nya ryska historieskrivningen nämns däremot inte det faktum att Polen blev det första offret för det nazistiska angreppet den 1 september

DN 2019-12-28 länk till artikel:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/michael-winiarski-putin-forsoker-skriva-om-historien-om-andra-varldskrigets-utbrott-vill-fria-stalin-fran-skuld/>

1939. Och att Polen drygt två veckor senare, den 17 september, invaderades österifrån av Sovjetunionen, allt i enlighet med Molotov–Ribbentrop-pakten.

Sovjetiska trupper anfaller Polen österifrån drygt två veckor efter att Tyskland inledde sin invasion. Här sovjetiska styrkor i staden Rakow. Foto: Sovfoto/Universal Images Group/REX,

Putin hävdade att det är Polen som förfalskar andra världskrigets historia och svartmålar Sovjetunionen och Stalin, som ”inte tog något”, utan tvärtom befriade Europa från de tyska nazisterna. Och han kom med en hotfull varning: I dag måste Ryssland ta hänsyn till denna fientliga attityd från grannlandet när vi gör våra militära planer.

Varför kommer dessa verbala attacker just nu? Sannolikt för att det är ett lägligt tillfälle när Polen har blivit allt mer diplomatiskt isolerat och har allt färre bundsförvanter inom EU på grund av sin auktoritära utveckling.

Det är knappast någon slump att det om en månad har gått 75 år sedan den sovjetiska Röda armén befriade det nazityska koncentrationslägret Auschwitz. På årsdagen den 27 januari planeras en stor minnesceremoni i

DN 2019-12-28 länk till artikel:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/michael-winiarski-putin-forsoker-skriva-om-historien-om-andra-varldskrigets-utbrott-vill-fria-stalin-fran-skuld/>

Auschwitz, med närvaro av överlevare och en rad utländska stats- och regeringschefer.

Ingången till koncentrationslägret Auschwitz. Foto: Jakub.it

Den ryske presidenten beger sig dock till Israel i samband med minnesdagen, där han får tillfälle att utveckla sitt budskap om Polens antisemitism och medansvar till Förintelsen.

Den 9 maj 2020 firar Ryssland att det gått 75 år sedan krigsslutet och segern i det Stora fosterländska kriget, med ett antal världsledare samlade på Röda torget i Moskva. Det kan bli ett nytt tillfälle att spela ned Stalins brott och Sovjets kollaboration med Tyskland under krigets två första år.

[Läs mer: Djävulspakten som slog världen med häpnad](#)

[Läs mer: Wanda såg de tyska bombplanen komma](#)